

BOEKBESPREKING

M. Lipschitz, *Die Selbstregulierung des Gebisses*. Uitgave Hermann Meusser, Berlijn. 148 blz. Mk. 18.50.

Sedert 25 jaren, zoo lezen wij in het voorwoord, heeft de schrijver van bovengenoemd werkje modellen verzameld om aan te toonen, dat de extractie van bepaalde tanden, te juister tijd verricht voor bepaalde gevallen van onregelmatigen tandstand een werkwijze vertegenwoordigt, die elke ernstige tandarts behoorde toe te passen daar zij met elke kunstmatige rechtzetting door richt-toestelletjes kan wedijveren. De methode is al oud en werd reeds in 1855 door Maclean voorgestaan zoowel voor het corrigeren van onregelmatigheden in den tandboog als om verhoogde vatbaarheid voor caries tengevolge van gedrongen stand te coupeeren. In de tachtiger jaren werd zij meer stelselmatig aanbevolen.

Het doel der zelf-regeling is volgens den schrijver in de eerste plaats om onregelmatigen tandstand van afzonderlijke elementen op te heffen, en tweedens om bij overmatig gedrongen stand en sterke dispositie voor caries deze te verminderen en daardoor prophylactisch tot een duurzamen gezondheidstoestand van het gebit bij te dragen. Men bereikt dit doel door verwijdering van bepaalde tanden of tandgroepen. De schr. legt er den nadruk op, dat het nooit de taak der zelfregeling is om anomalien van den geheelen tandboog door extractie van enkele tanden te verbeteren.

Het doel van de extractie is eensdeels de gebonden krachten weer vrij te maken, opdat zij opnieuw ten opzichte der tanden met succes werkzaam kunnen zijn, anderdeels om krachten die in 't geheel niet op de afwijkend geplaatste tanden kunnen werken, hun normalen invloed daarop te hergeven. De invloed der krachten is in de periode der tandwisseling het grootst; hoe ouder het been en hoe grooter zijn weerstand, des te meer tijd is er noodig om een tand eenzelfde verplaatsing te doen ondergaan.

Daarom is de zelfreguleering ten aanzien van den leeftijd beperkt en is ingrijpen te rechter tijd noodzakelijk. Taak van

de stelselmatige extractie is, om gunstige bestaansvoorwaarden voor het tandstelsel te scheppen, niet om de articulatie te reguleeren.

Na op de beteekenis van het melkgebit voor de normale doorbraak der blijvende tanden te hebben gewezen en de bezwaren tegen de extractie voor dit doel te hebben weerlegd, behandelt de auteur de indicatie voor de zelfregeling. Deze is op haar plaats bij stand-anomalien van enkele tanden, bij gedrongen stand, bij sterke dispositie voor caries, bij overtollige tanden en om ruimte te maken voor de verstandskiezen.

Een contra indicatie voor de extractie der eerste molaren, welke in hoofdzaak daarvoor in aanmerking komen, vormt in de eerste plaats een gezonde conditie van die kiezen op het moment dat de tweede molaren reeds geheel doorgebroken zijn, verder wanneer de kaak voldoende afmeting heeft om alle tanden te bevatten en ten slotte wanneer er geen bijzondere gedrongen stand aanwezig is.

Prophylactisch moeten tijdig de melktanden verwijderd worden om het abnormaal doorbreken van de blijvende tanden te voorkomen, zoodra zich linguaal of bucaal een heuvelpunt vertoont; de labiaal staande hoektand vereischt vaak opoffering van den eersten praemolaar. Voor diverse situaties doet de schrijver dan oplossingen aan de hand.

De zelfregeling ontleent haar bestaansrecht aan de migratie („Wandern”) der elementen in de richting van den minsten weerstand, welke na extractie plaats vindt naar de daardoor vrij gekomen ruimte. De tong, de wangen resp. lippen en de kauwdruk laten doorgaans geen andere verplaatsing over. Men moet met de extractie der eerste molaren zoo lang wachten, tot de tweede molaren niet alleen doorgebroken zijn echter geheel normaal articuleeren. Het op juiste wijze in elkaar grijpen, zegt de schr. verder verhindert abnormale draaiing en kipping en verzekert een gelijkmatige voorwaartsbeweging van de tweede molaren en hun normale aansluiting tegen de tweede praemolaren, die zich iets distaalwaarts begeven. Een uitgebreid en door talrijke cliché's van modellen gedocumenteerd casuïstiek laat zien wat de schrijver heeft weten te bereiken met deze eenvoudige therapie.

Een laatste hoofdstuk behandelt de mislukkingen bij de zelfreguleering, welke het gevolg kunnen zijn zoowel van te vroeg toegepaste extractie, als van een te late verwijdering der daarvoor aangewezen elementen. Ook de extractie zonder verwijdering der antagonistischen zoomede een foutieve indicatie ten aanzien van het op te offeren element kunnen oorzaak zijn dat een voldoende

resultaat uitblijft. Dat een mislukte extractie, waarbij men er niet in slaagt de wortelresten te verwijderen, de beoogde zelfregeling illusoir maakt, behoeft natuurlijk geen betoog.

Dit is zoo in het kort het doel en wezen der „Selbstregulierung“, die Lipschitz zeer duidelijk en gedocumenteerd in zijn boek voorstaat. Een twintig jaren geleden zou onder de suggestie van Angle's toen nieuw en algemeen gehuldigde opvattingen, extractie ter vereenvoudiging der orthodontische behandeling als een kunstfout worden beschouwd. Van dat standpunt is men sinds lang weer teruggekomen en wie uit eigen ervaring de resultaten kent, die met extractie-zonder-meer soms te bereiken zijn, zal van 's schrijvers, door modellen gestaafde ervaring van een kwart eeuw, niet kennismaken, zonder van het bestaansrecht dezer eenvoudige en weinig kostbare behandelingswijze als systeem overtuigd te zijn. Al dient deze methode natuurlijk, evenals elke andere, met oordeel des onderscheids gehanteerd te worden.

B.

Weikart, Dr. Paul. Praktikum der zahnärztlichen Materialkunde nebst Anleitung zur chemischen Analyse. 2de druk. Meusser, Berlin 1929. 90 p. p. R. M. 4.50.

Van deze 90 bladzijden zijn slechts een derde deel aan het beschrijven en voorschrijven van eenvoudige proefnemingen met tandheelkundige materialen gewijd. Neemt men in aanmerking, dat een practicum als hier wordt gegeven niet het doel heeft van de technische tandheelkundige practica, n.l. om iets grondig te leeren, maar slechts om te dienen tot illustratie van een college en tot het beter doen begrijpen en beklijven der daar behandelde stof, dan valt het nut van deze en dergelijke oefeningen niet tegen te spreken.

Tijd, ruimte, persoonlijke en zakelijke hulpmiddelen gegeven, zou ook ondergeteekende gaarne eerste jaars studenten hiervan doen profiteren.

Dit geldt echter, wat ons land betreft, alleen voor de eerste 33 bladzijden. De overige zeventien geven een leergang in kwalitatieve analytische scheikunde, zooals velen onzer studenten al hebben gevolgd vóór ze zich voor de tandheelkunde laten inschrijven. Eenigszins zonderling doet hierbij aan, dat op blz. 16 e. v. en 20 e. v. reeds de beschrijving der kwantitatieve analyse van een paar legeringen te vinden is.

De uitvoering van het geheel is goed verzorgd.

B. R. BAKKER.